

SPF SENIORERNA Rönne i Piteå, hade inbjudit till en träff, där man engagerat Robert och Katarina Ricken för att informera om judendomen. De började med att presentera sig själva. Katarina är en tjej från Lakafors, som efter gymnasiet åkte till USA som Au Pair. Där träffade hon Robert. Det har med tiden resulterat i att hon lever i sin hemby tillsammans med sin make Robert. Han har genom att både far- och morföräldrar varit judar rätt att kalla sig jude. Men även om man är jude, är det inte detsamma som att man delar de politiska ställningstaganden som råder i till exempel staten Israel. Likaväl som inte alla svenskar tillförlitligt delar de styrandes politiska ställningstaganden. Anledningen till att paret åker runt i framför allt i skolor för att informera om judendomen är att när de 2002 flyttade hit och att barnen då skulle gå i skola här i Piteå kommun och – tro det eller ej - fick uppleva det första uttrycket för antisemitism i skolkorridoren, av de grövsta slag, uttalade av svenska ungdomar. Det kändes alltså angeläget att sprida kunskap. De religioner som har en Gud, är Kristendom den största med mellan 1,7 och två miljarder beaktade i världen. Muslimer är drygt en miljard och Judarna cirka 18 miljoner.

På frågan, vad är en Jude? Svarar Robert, varje människa har flera identiteter. Jag är amerikan, född i New York, jag är make, far till fem barn, advokat, idrottare men jag är också Jude. Även om jag är amerikan, delar jag inte helt och fullt de åsikter som för närvarande gäller där. Om än jag är Jude, kan jag inte hålla med om mycket av det som gäller i Israel.

Även om föräldrarna inte var aktivt engagerade i religionen, ville de att Robert vid trettonårsåldern skulle ha en Bar Mitzvah. Det betyder att man genomgår en undervisning, som närmast motsvarar konfirmationsundervisningen i den kristna kyrkan.

Majoriteten av dagens Judar tillhör den Ashkenaziska etniska gruppen. Robert tillhör denna grupp. Hans farfar kom från det som i dag kallas Vitryssland till USA 1900. Han var Rabbin i synagogan men arbetade också som skraddare. Roberts farmor lärde sig aldrig engelska, utan hon talade det språk judarna använde i Östeuropa, det vill säga Jiddisch, som talas av 3,5 miljoner judar i hela världen och för övrigt ett av fem minoritetsspråk i Sverige. Roberts morfar kom från Ungern och arbetade inom showbusiness tillsammans med sin fru. De turnerade med sin cabaré. Han var komiker och hon deltog också som underhållare. Roberts mamma växte upp och följde i sina föräldrars fotspår.

Olika inriktningar av judar använder yttre attribut för att markera sin tillhörighet. En del ortodoxa låter till exempel håret vid tinningarna växa eftersom de anser att Toran – judarnas heliga skrift, påbjuder det. De bär ofta den svarta höga hatten. Inom samma familj kan man välja vilken inriktning man vill tillhöra. Robert har valt att vara "Kulturell jude", det vill säga han följer inte de lagar som är brukliga, men är ändå stolt att vara jude. Det betyder att när familjen träffas är det brett spektrum från ultraortodoxa till sådana som han som bor i Lakafors. Av det framförande som familjen Ricken gjorde, framgick det att det finns anledning att ordna en uppföljande träff av det här slaget.

Dagens kulturträff avslutades av ordförande Lisbet Lindmark, som tackade för en intressant presentation. Man har som tradition att efteråt gå till ett konditori för en gemensam fikastund.

Text och bilder: Bertil Berglund

Katarina och Robert med Toran, judarnas heliga skrift.

Katarina Ricken

Robert Ricken

Libeth Lindmark

Publik som trotsade kylan